

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร**

**Factors Affecting the Saving Behavior of Government Officer
at The Department of Cooperative Promotion in Bangkok**

ชลิดา เพ็งหลัง¹ และ ณัฐวุฒิ ฮันตระกูล²
Chalida Panglong¹ and Nattawut Hantrakul²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 245 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด มีอายุราชการ 5-10 ปี มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,000-30,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 70 ของรายได้ ด้านทักษะทางการเงินพบว่า ความรู้ทางการเงิน การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินอยู่ในระดับมากทุกด้าน รูปแบบการออมที่นิยมมากที่สุด คือ การฝากเงินกับธนาคาร เช่น บัญชีออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากดิจิทัล โดยมีสัดส่วนการออมร้อยละ 11-20 ของรายได้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณและการออมระยะยาว โดยมีระยะเวลาการออมมากกว่า 5 ปี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ อายุราชการ รายได้ และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ระดับทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะทางการเงิน พฤติกรรมการออม กรมส่งเสริมสหกรณ์

ABSTRACT

This study aimed to analyze the effects of demographic factors and financial literacy on the saving behavior of civil servants in the Department of Cooperative Promotion in the Bangkok Metropolitan Area. A quantitative research design was employed using non-probability sampling.

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Master of Business Administration Program Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University; Email: 6614103018@ru.ac.th

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University; Email: hnattawut@hotmail.com

Data were collected from a sample of 245 respondents through a structured questionnaire. The statistical techniques used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and the chi-square test. The results indicated that the majority of respondents were female, aged between 31–40 years, single, with 5–10 years of government service, earning a monthly income of 15,000–30,000 baht, and incurring expenses of approximately 70 percent of their income. In terms of financial literacy, financial knowledge, application of financial knowledge, and financial attitudes were found to be at a high level across all dimensions. The most preferred saving methods were bank deposits, such as savings accounts, fixed deposits, and digital deposits. Most respondents saved approximately 11–20 percent of their income, primarily for retirement preparation and long-term savings, with a saving period exceeding five years. Hypothesis testing revealed that differences in personal factors—including age, marital status, length of service, income, and expenses—had a statistically significant effect on saving behavior at the 0.05 significance level. In addition, varying levels of financial literacy also had a statistically significant impact on saving behavior at the 0.05.

Keywords: Financial Literacy, Saving Behavior, Cooperative Promotion Department

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลยอดคงค้างเงินรับฝากแยกตามขนาดและอายุของเงินฝากของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567 พบว่า บัญชีออมทรัพย์ของคนไทย มีจำนวนทั้งหมด 137,637,621 บัญชี และโดยส่วนใหญ่กว่า 122,920,848 บัญชี หรือคิดเป็นร้อยละ 89.31 มีเงินเก็บในบัญชีไม่เกิน 50,000 บาท นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (SCB EIC) (2566) ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ภาพรวมครัวเรือนไทยส่วนใหญ่มีหัวหน้าครัวเรือนที่สูงอายุและมีรายได้ก็น้อย อีกทั้งมีทักษะทางการเงินต่ำ สะท้อนถึงความไม่พร้อมของครัวเรือนไทยในวัยเกษียณ โดยกลุ่มที่มีหัวหน้าครัวเรือนอายุ 51 - 60 ปี และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42 ของครัวเรือนทั้งหมด หรือมีจำนวนประมาณ 10 ล้านครัวเรือน สะท้อนว่าครัวเรือนของไทยมีการพึ่งพาหัวหน้าครัวเรือนที่สูงอายุและมีรายได้น้อย โดยสัดส่วนสินทรัพย์ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนต่ำเพียง 10 เท่าของรายได้ต่อเดือน สะท้อนว่าหากหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ไม่มีรายได้เข้ามาจะมีเงินสำหรับใช้ได้ในระยะเวลาเพียง 10 เดือน ถือได้ว่าเป็นความเสี่ยงที่ค่อนข้างสูง และจะเป็นปัญหาในระยะต่อไปของเศรษฐกิจไทย ในส่วนของข้อมูลครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ที่ใกล้จะเกษียณ กลุ่มนี้มีสินทรัพย์ทางการเงินอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หรือมีน้อยกว่า 1 ล้านบาทต่อราย ขณะที่ค่าใช้จ่ายรายเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 20,000 บาทต่อเดือน ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างน่ากังวล ทั้งนี้ จากประเด็นดังกล่าวมีปัญหาจาก 2 สาเหตุหลัก คือ มีภาระหนี้สูงและมีระดับการออมที่ต่ำ อีกทั้งยังพบว่าปัญหาจากรายได้ที่ต่ำ รวมถึงยังขาดวินัยในการออมซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กัน โดยการออมที่ต่ำถือเป็นความเสี่ยงที่สำคัญมาก ส่งผลให้ครัวเรือนเกือบทุกกลุ่มไม่มีความพร้อมในการเกษียณ นอกจากนี้ ยังพบว่าในกลุ่มวัยทำงานสัดส่วนกว่าร้อยละ 50 ไม่มี

ความสามารถในการออมเงินได้ทุกเดือน และอีกสัดส่วนร้อยละ 25 ไม่มีความสามารถในการออมเงินได้เลย โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 90 ที่ไม่มีความสามารถในการออมเงิน นอกจากนี้ หนึ่งในประเด็นที่พบในกลุ่มของคนที่มียาได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ยังขาดความสามารถในการออมโดยในกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จะสามารถออมเงินได้ แต่ต้องมีรายได้ในระดับ 30,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป แต่หากมีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จะต้องมียาได้ 50,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป จึงจะมีความสามารถในการออมเงินได้

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามนำวิจัยว่า หากข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ไม่ได้มีการวางแผนการออมที่ดีหรือออมให้ได้มากเพียงพอ อาจส่งผลให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสประสบปัญหาการเงินที่ไม่มั่นคงในยามฉุกเฉิน หรือแม้กระทั่งในบั้นปลายชีวิตยามเกษียณ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเลือกทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

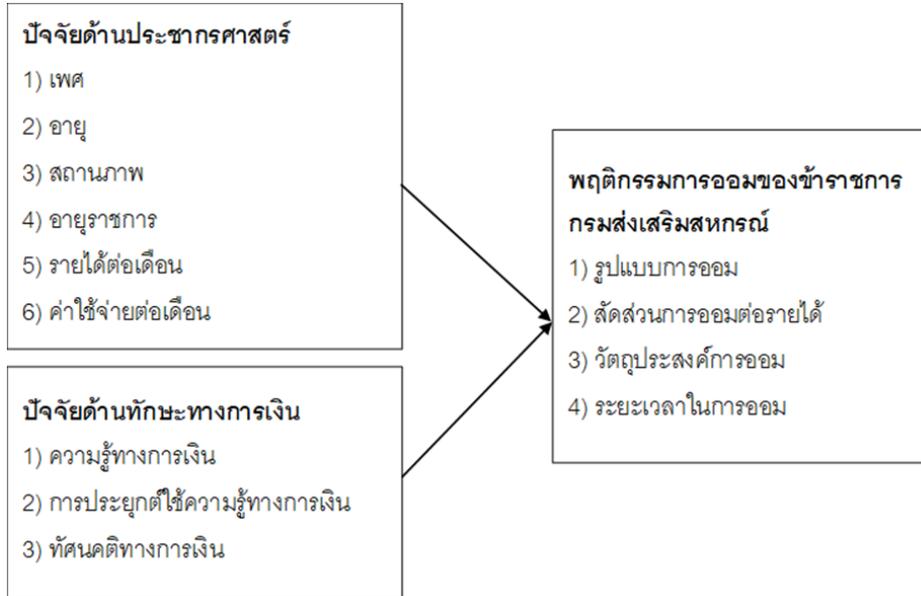
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน
2. ทักษะทางการเงิน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเงินในทุกมิติ ตั้งแต่ภาพใหญ่ อยางการบริหารจัดการค่าใช้จ่าย การกำหนดเป้าหมายในการมีเงิน การลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ การกู้ยืม จนถึงการวางแผนเรื่องภาษี เพื่อช่วยให้เกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดี และส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพทางการเงินที่ดี แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 2.1 ความรู้ทางการเงิน คือ ความรู้ในการคิดคำนวณดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ยทบต้น ความรู้เรื่องเงินเฟ้อ การกระจายความเสี่ยง และผลตอบแทนด้านการลงทุน ซึ่งมีความสำคัญต่อการตัดสินใจด้านการเงินของแต่ละบุคคล
 - 2.2 การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงิน คือ กระบวนการนำความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน เช่น การวางแผนออมเงินเป็นประจำ การวางแผนและควบคุมค่าใช้จ่าย การวางแผนลงทุนอย่างรอบคอบ และการหลีกเลี่ยงการก่อหนี้เกินความจำเป็น
 - 2.3 ทศนคติทางการเงิน คือ ความคิดเห็นด้านการเงิน เช่น มีความสุขกับการใช้เงินหรือการออมเงิน มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้หรือวันข้างหน้า คิดวางแผนเพื่อมีเงินในอนาคตหรือรีบใช้ในปัจุบัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อายุราชการ รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2) ทักษะทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน การประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออม ได้แก่ รูปแบบการออม สัดส่วนการออมต่อรายได้ วัตถุประสงค์การออม และระยะเวลาในการออม

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรเป็นข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งทราบกลุ่มประชากรที่แน่นอน โดยเก็บข้อมูลจากระบบสารสนเทศการรายงานผลข้อมูลบุคลากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 พบว่า ข้าราชการ สังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ทำงานอยู่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 505 คน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2568) จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967) ทำให้ได้ขนาดตัวอย่าง อย่างน้อย 223 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละโดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 10 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 245 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

1. นิยามการออม

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2567) ระบุว่า การออมเป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์

วิจัยกรุงศรี (2568) กล่าวว่า การออมทั่วไป หมายถึง การกันเงินส่วนหนึ่งจากรายได้เพื่อใช้ในอนาคตไม่จำเป็นจะเป็นการซื้อสินค้าหรือใช้จ่ายไปกับบริการต่าง ๆ และอาจรวมถึงการเก็บเงินไว้เพื่อลงทุนเมื่อมีโอกาส การออมเป็นการช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการยอมสละการบริโภคในปัจจุบันเพื่อการบริโภคในอนาคต

2. รูปแบบการออม

มัลลิกา ก่อสกุล (2565) ได้แบ่งรูปแบบการออมเป็น 2 ประเภทดังนี้

1) การออมในรูปสินทรัพย์ถาวร เป็นการออมโดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือ จากการบริโภคไปซื้อสินทรัพย์ถาวร (Real Estate) โดยวัตถุประสงค์ในการถือสินทรัพย์อาจแตกต่างกันไป เช่น เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง หรือเพื่อเพิ่มมูลค่าในอนาคต เป็นต้น สำหรับชนิดของสินทรัพย์ถาวรที่ถือไว้ ได้แก่ ที่ดิน และอาคารสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย นอกจากนี้การซื้อสินทรัพย์ประเภททุน (Capital goods) เช่น เครื่องจักร หรือ เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการผลิต รวมถึงการซื้ออสังหาริมทรัพย์และโลหะมีค่าก็ถือเป็นการออมอย่างหนึ่งเช่นกัน

2) การออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน เป็นการออมโดยถือสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial Assets) เหตุผลของการออมในรูปแบบนี้ เช่น มีสภาพคล่องสูง เนื่องจากสินทรัพย์ทางการเงินเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทนสูง มีความเสี่ยงน้อย

3) เงินออมในรูปอื่น ๆ เช่น การลดลงของหนี้สิน เนื่องจาก ผู้ออมต้องนำเงินออมไปใช้จ่ายชำระหนี้สิน นอกจากนี้ยังรวมถึงรายจ่ายเพื่อการซ่อมแซมรักษาทรัพย์สิน เนื่องจาก ค่าซ่อมแซมดังกล่าวจะต้องนำมาจากส่วนหนึ่งของการออม

3. วัตถุประสงค์การออม

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2567) สํารวจวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการออมเงินของคนไทย พบว่ามีเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ได้แก่ ออมเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย ออมเพื่อใช้จ่ายยามชราหรือเกษียณอายุ ออมเพื่อบริหารรายรับรายจ่ายตามฤดูกาล ออมเพื่อการศึกษา ออมเพื่อจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกและยานพาหนะ ออมเพื่อมีบ้านเป็นของตัวเอง และ อื่น ๆ เช่น ค่าประกันเงินกู้ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน

1. นิยามของทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) ตามนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Cooperation and Development :

OECD) (2009) คือ การตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ทักษะคิด และพฤติกรรม
ในลักษณะที่มีผลให้บุคคลเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดี และในที่สุดจะช่วยส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพทาง
การเงินที่ดี

2. ณัฐมน เพิ่มสุข และ นภาพร นิลารณ์กุล (2564) กล่าวว่าทักษะทางการเงินมีลักษณะเป็น
นามธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งจับต้องไม่ได้ เช่นเดียวกับ ความฉลาด หรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ทักษะทาง
การเงินจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะวัดได้จากตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่บ่งบอกว่าเป็นลักษณะของผู้มี
ทักษะทางการเงิน ทั้งนี้ ตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวที่เกี่ยวกับการวัดทักษะทางการเงินได้ถูกศึกษา
และสะท้อนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดโดย Financial Services Authority (FSA) ประเทศสหราชอาณาจักร
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจระดับทักษะทางการเงินของประชาชนในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร
ได้กำหนดกรอบแนวคิดทักษะทางการเงินว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อทักษะทางการเงินของบุคคล
ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติและความเชื่อมั่น อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3
ปัจจัยก็ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อม รวมทั้งลักษณะนิสัย ความเป็นตัวตนของแต่ละ
บุคคลด้วย ทักษะทางการเงินจึงสามารถสะท้อนและวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออม Keynes (1936) กล่าวว่า

1. รายได้ (Income) เป็นตัวกำหนดหลักของพฤติกรรมกรรมการออมและการบริโภคของบุคคล โดยมี
ข้อสันนิษฐานหลักคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคก็จะเพิ่มขึ้น แต่ไม่มากเท่ากับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ส่วนที่
เหลือจะถูกออมเก็บไว้

2. ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Theory of Consumption) ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ระหว่างรายได้สัมบูรณ์และการบริโภค โดยระบุว่าเมื่อรายได้ของประชากรเพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นตาม
ไปด้วย อย่างไรก็ตาม อัตราการเพิ่มขึ้นของการบริโภคจะต่ำกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ ส่งผลให้เกิด
ส่วนต่างระหว่างรายได้ที่เพิ่มขึ้นกับการบริโภค ซึ่งส่วนต่างดังกล่าวจะถูกจัดสรรเป็นเงินออมที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง
ในทางกลับกันหากประชากรมีรายได้ต่ำลง จะมีสัดส่วนการบริโภคต่อรายได้สูงขึ้น ส่งผลให้การออมน้อยลง
เมื่อเทียบกับรายได้ที่ต่ำลง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ณ จุดที่รายได้ต่ำลง ประชากรจะเห็นว่าการบริโภค
สินค้าขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าการออม ดังนั้น ประชากรจะออมมากขึ้น เมื่อมี
สินค้าขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเพียงพอแล้วนั่นเอง (มัลลิกา ก่อสกุล, 2565)

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในเขตจังหวัด
กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการกรม
ส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของ
ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 245 คน ซึ่งกำหนดจากสูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพ อายุราชการ รายได้ และค่าใช้จ่ายต่อเดือน) ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน (ความรู้ทางการเงิน การประยุกต์ใช้ความรู้ และทัศนคติทางการเงิน) และพฤติกรรมการออม (รูปแบบ วัตถุประสงค์ สัดส่วนการออมต่อรายได้ และระยะเวลาออม)

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยค่า IOC แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 ทักษะทางการเงิน ใช้มาตรวัดแบบ Likert (Likert Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 พฤติกรรมการออม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบารด์เท่ากับ 0.941 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้สูง หลังจากปรับปรุงแล้ว ได้นำไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 ชุด ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงในรูปแบบออนไลน์ โดยมีคำถามเพื่อการคัดกรอง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะทางการเงิน และพฤติกรรมการออม ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มประชากรศาสตร์ รวมทั้งใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออม

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 63.67 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 39.18 สถานภาพโสด จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 69.39 มีอายุราชการระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 44.49 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000-30,000 บาท จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 78.78 และมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนร้อยละ 70 ของรายได้ต่อเดือน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.61

1.2 ผลการศึกษาปัจจัยด้านทักษะทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทักษะทางการเงิน ด้านความรู้ทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.576$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อความรู้นิยามเงินเพื่อ ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.774$) มีทักษะทางการเงิน ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.764$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนออมเงินอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.82$, $SD = 0.751$) และมีทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.926$)

1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบเงินฝากธนาคาร เช่น ออมทรัพย์ / ฝากประจำ / เงินฝากดิจิทัล จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34.69 มีสัดส่วนการออมต่อรายได้ อยู่ที่ร้อยละ 11-20 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 56.33 มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.24 และมีการออมเพื่อเป้าหมายระยะยาว โดยใช้ระยะเวลาในการออมมากกว่า 5 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อายุราชการ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน โดยพบว่า

1) เพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) อายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) สถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) อายุราชการที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5) รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6) ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตชสิทธิ์ กิตติสุบรรณ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้าน

ประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจที่มีผลต่ออัตราส่วนระหว่างเงินออมและเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับนักศึกษาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยพบว่า เพศ ไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราส่วนระหว่างเงินออมและเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพราะว่าการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น ไม่ได้ใช้ความสามารถทางด้านร่างกาย สะท้อนให้เห็นว่าในบริบททางสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน ความแตกต่างทางเพศมิได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเงินอีกต่อไป เนื่องจากทั้งเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทในการทำงาน การหารายได้ และการตัดสินใจทางการเงินใกล้เคียงกัน รวมถึงสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ทางการเงินได้อย่างเท่าเทียม ผลการวิจัยในประเด็นนี้สะท้อนนัยสำคัญต่อหน่วยงานด้านการเงินว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการสื่อสารด้านการออมและการลงทุนไม่จำเป็นต้องแบ่งกลุ่มตามเพศ แต่ควรมุ่งเน้นที่ลักษณะความต้องการและเป้าหมายทางการเงินของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

2. อายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก เลิศกุลธรรม (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 22-39 ปี (กลุ่ม Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า อายุ ที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการใช้จ่ายในปัจจุบัน โดยพบว่า กลุ่ม Generation Y ช่วงปลาย มีการวางแผนการใช้จ่ายมากกว่ากลุ่ม Generation Y ช่วงต้น เนื่องจากอายุที่มากขึ้น จึงเห็นถึงความสำคัญในการวางแผนรายรับรายจ่าย เพื่อเตรียมตัวผู้วัยเกษียณที่อาจมาถึงเร็วกว่าผู้ที่ยังมีอายุน้อย ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในช่วงวัยทำงานที่มีความมั่นคงมากขึ้น มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงินและการออมเพื่ออนาคตมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย เนื่องจากภาวะความรับผิดชอบและการตระหนักถึงความเสี่ยงทางการเงินในระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุราชการมากหรือเข้าใกล้วัยเกษียณ จะมีพฤติกรรมการออมที่มุ่งเน้นความมั่นคงและความเสี่ยงต่ำมากขึ้น นัยของผลการวิจัยในประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้บริการทางการเงินควรออกแบบผลิตภัณฑ์หรือสินเชื่อบริการที่สอดคล้องกับช่วงวงจรชีวิต (Life Cycle) ของลูกค้า เช่น ผลิตภัณฑ์เพื่อการออมระยะยาวหรือการเตรียมเกษียณสำหรับกลุ่มวัยทำงานตอนปลาย

3. สถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยวรรณ เหลี่ยมประเสริฐ (2566) ที่ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของกลุ่มประชากร First Jobber ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า กลุ่ม First Jobber ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนที่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของสถานภาพมีผลต่อพฤติกรรมการออม เนื่องจากลักษณะการดำเนินชีวิตหรือภาวะความรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันของแต่ละกลุ่มสถานภาพ เช่น ผู้ที่มีสถานภาพสมรสมักมีภาวะความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับภาระของบุคคลในครอบครัว

4. อายุราชการที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล จรุงวิศาลกุล และปรมิินทร์ โฆษิตกุลพร (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กรณีศึกษา: พนักงานบริษัท ชัสโก้ จำกัด พบว่า อายุการทำงานที่แตกต่างกัน

มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างของอายุราชการส่งผลต่อพฤติกรรมการออม ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างด้านรายได้ กล่าวคือข้าราชการที่มีอายุราชการมากจะได้รับเงินเดือนที่สูงกว่าข้าราชการที่มีอายุราชการน้อย จึงมีความสามารถในการออมที่มากกว่าข้าราชการที่มีอายุราชการมากขึ้นหรือใกล้เคียง อาจมีแนวโน้มเลือกออมหรือลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความมั่นคงและมีความเสี่ยงต่ำ ในขณะที่ผู้ที่มีอายุราชการน้อยอาจเลือกการออมหรือลงทุนในรูปแบบที่มีความเสี่ยงสูงกว่า หรือนั้นสภาพคล่องทางการเงิน

5. รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y โดยพบว่า ระดับรายได้ต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมของคน Gen Y ในด้านการจัดสรรเงินออม ขนาดของเงินออม สัดส่วนของเงินออมต่อรายได้ต่อเดือน ปัจจัยที่ใช้พิจารณารูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ของการออม แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของรายได้ต่อเดือนส่งผลต่อพฤติกรรมการออมในหลากหลายมิติ เช่น ผู้ที่มีรายได้สูงสามารถกันรายได้บางส่วนเพื่อออมได้ในสัดส่วนที่มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ที่มีรายได้สูงอาจจะเลือกใช้รูปแบบการออมที่มีความหลากหลาย และมุ่งเน้นการออมหรือลงทุนในแหล่งที่ให้ผลตอบแทนสูง เช่น การออมผ่านหุ้น กองทุนรวม เป็นต้น ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยมักเน้นการออมในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝากออมทรัพย์ สลากออมเงิน เป็นต้น

6. ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรปริยา บุญธรรม (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการออมเงินของประชากรวัยทำงาน Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับรายได้ต่อเดือน และรายจ่ายต่อเดือน มีผลต่อการมีเงินออมของประชากรวัยทำงาน Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการออมที่แตกต่างกันตามฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ที่มีรายได้สูงหรือมีภาระค่าใช้จ่ายต่ำย่อมมีศักยภาพในการออมมากกว่า และมีแนวโน้มเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่หลากหลายและให้ผลตอบแทนสูงกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยหรือมีค่าใช้จ่ายสูงมักเลือกการออมในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้ผู้ให้บริการสินเชื่อและสถาบันการเงินว่าการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้และการออกแบบเงื่อนไขสินเชื่อควรคำนึงถึงโครงสร้างรายได้และภาระค่าใช้จ่ายของลูกค้าเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและลดความเสี่ยงด้านหนี้สินในระยะยาว

7. ปัจจัยด้านทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา ก่อสกุล (2565) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการออมของกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครในภาวะสังคมผู้สูงอายุไทย พบว่า ทักษะทางการเงินที่ประกอบไปด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับระดับการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เมื่อกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับทักษะทางการเงินที่สูงก็จะทำให้ระดับการออมเพิ่มสูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับทักษะทางการเงินที่ต่ำก็จะทำให้ระดับการออมลดต่ำลง แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของทักษะทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการ

การออม แสดงให้เห็นว่าคุณค่าที่รับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีด้านการเงิน จะสามารถวางแผนการออมและบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีทักษะทางการเงินต่ำ นัยของผลการวิจัยในประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมทักษะทางการเงินควรเป็นกลยุทธ์สำคัญของทั้งภาครัฐและสถาบันการเงิน ไม่เพียงเพื่อเพิ่มระดับการออมของประชาชนเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการตัดสินใจทางการเงินและการเลือกใช้บริการสินเชื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เชิงประจักษ์ที่ช่วยขยายความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในบริบทของสังคมผู้สูงอายุ โดยพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพ และอายุราชการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมมากกว่าปัจจัยด้านเพศ สะท้อนว่าการตัดสินใจออมขึ้นอยู่กับระดับความมั่นคงในชีวิต ภาวะความรับผิดชอบ และการรับรู้ความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต นอกจากนี้ โครงสร้างรายได้และภาระค่าใช้จ่าย เป็นกลไกสำคัญที่กำหนดความสามารถในการออม ผู้ที่มีรายได้สูงหรือค่าใช้จ่ายต่ำมีศักยภาพในการออมมากกว่า ขณะที่ผู้มีข้อจำกัดทางรายได้มักเลือกการออมในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมการออมควรคำนึงถึงข้อจำกัดทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล

ในด้านทักษะทางการเงิน งานวิจัยยืนยันว่าความรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทัศนคติทางการเงินทำงานร่วมกันในการกำหนดพฤติกรรมกรรมการออม โดยบุคคลที่มีทักษะทางการเงินสูงจะสามารถวางแผนและจัดการการออมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า โดยภาพรวมข้าราชการมีแนวโน้มเลือกการออมที่เน้นความมั่นคงและความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝากธนาคารและการออมระยะยาวเพื่อวัยเกษียณ องค์ความรู้จากงานวิจัยสะท้อนว่า การส่งเสริมการออมควรผสมผสานการพัฒนาทักษะทางการเงินควบคู่กับการออกแบบเครื่องมือทางการเงินที่สอดคล้องกับช่วงชีวิตและศักยภาพด้านรายได้ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมและจิตวิทยาทางการเงินที่อาจมีบทบาทเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมกรรมการออม แม้ว่างานวิจัยนี้พบว่าทักษะทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่สามารถอธิบายกลไกเชิงพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน งานวิจัยครั้งถัดไปจึงอาจศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินอื่น ๆ เช่น การควบคุมตนเอง การรับรู้ความเสี่ยง หรือการมองอนาคตระยะยาว เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมกรรมการออมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษามาตรการส่งเสริมการออมต่อพฤติกรรมกรรมการออมในระยะยาวของข้าราชการ แม้ว่างานวิจัยนี้จะสะท้อนให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับมากและให้ความสำคัญกับการออมเพื่อวัยเกษียณ แต่รูปแบบการออมที่เลือกยังคงกระจุกตัวอยู่ในสินทรัพย์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ จึงควรศึกษาเกี่ยวกับกลไกเชิงโครงสร้าง เช่น ระบบการออมแบบสมัครใจหรือกึ่งบังคับ การหักเงินเดือนเพื่อการออมโดยอัตโนมัติ หรือแรงจูงใจทางการเงินที่จัดให้โดยหน่วยงานภาครัฐ ต่อพฤติกรรมกรรมการ

ออมของข้าราชการในระยะยาว เพื่อช่วยให้เข้าใจว่ามาตรการต่าง ๆ สามารถเสริมสร้างวินัยทางการเงินและเพิ่มประสิทธิภาพการออมได้เพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2568). ระบบสารสนเทศการรายงานผลข้อมูลบุคลากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์.
<http://e-service.cpd.go.th/personnel/p0101.asp>
- จิรปรีชา บุญธรรม. (2564). แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการออมเงินของประชากรวัยทำงาน Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ชิดชนก เลิศกุลธรรม. (2562). ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 22-39 ปี (กลุ่ม Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐมน เพิ่มสุข และนภาพร นิลาภรณ์กุล. (2564). ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 11(1), 68-82.
- เตชสิทธิ์ กิตติสุบรรณ. (2560). ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจที่มีผลต่ออัตราส่วนระหว่างเงินออมและเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับนักศึกษาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). การออม. <https://www.bot.or.th/th/satang-story/money-plan/saving.html>.
- พรพิมล จรุงวิศาลกุล และปรมิินทร์ โฆษิตกุลพร. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีศึกษา: พนักงานบริษัท ซีเอสโก้ จำกัด. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 6(2), 242-253.
- มัลลิกา ก่อสกุล. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการออมของกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายในภาวะสังคมผู้สูงอายุไทย. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจัยกรุงศรี. (2568). สินทรัพย์และหนี้สินของครัวเรือนไทยหลังโควิด-19: สัญญาณเตือนความเปราะบางทางการเงิน. <https://shorturl.at/hW9al>.
- ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (SCB EIC). (2566). ความท้าทายเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยที่รัฐบาลใหม่ต้องเผชิญ. <https://www.scbeic.com/th/detail/product/9148>.
- หทัยวรรณ เหลี่ยมประเสริฐ. (2566). พฤติกรรมการออมและการลงทุนของกลุ่มประชากร First Jobber ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Keynes, J. M. (1936). The supply of gold. *The Economic Journal*, 46(183), 412-418.
- OECD. (2009). *Framework for the development of financial literacy baseline surveys: A first international comparative analysis*. OECD working papers on Finance, Insurance and Private Pension No. 1. OECD Publishing
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.